בסוד שיח

מאת שאול שיר

ארבעה "מינים" זכותם תגן עלינו

ר' יעקב יצחק רבינוביץ המכונה "היהודי הקדוש מפשיסחא", נפטר בחול המועד סוכות, ביום הארשפיין של אדרו"ת התהו ושמעו הלך מפוץ העולם ועד סופו. קדוש ונורא, בעל רוח הקודש, בקי בנסתר ובנגלה עד שכל צדיקי דורו תרדו ורעדו לשמו ולזכרו. האדמו"ר מגור, בעל "שפת אמת" וצוק"ל אמר לחסידיו שלספר מדות הקדש של "היהודי הקדוש" – זו סגולה בדיוק לירא"שמים. בין תלמידיו הגדולים נמנו: רבי שמחה בונים מפשיסחא, רבי מנחם מנדל מקוצק, רבי שלמה לייב מלעפשטא, רבי לייביש מסיילאבצע, ובניי הקדושים האדמו"רים "יחמיאל, נחמיה, יהושע אשר ותתנו רבי משה מלעלוב וצוק"ל.

יש אומרים שנקרא שמו בפי כל "היהודי הקדוש" משום שכבל עמם שחידש ברברי תורה, לא רצה בגלל ענוותנותו ליחם זאת לעצמו והיה אומר: "שמעתי מיהודי אחר שחידש ואמר". יודע־חן אמרו עליו שנשמתו מניצוץ מדרכי היהודי, ועל כן כינוהו "היהודי הקדוש". כאמור, נפטר "היהודי הקדוש" באושפיזין של אהרון־כהן. שנים מאוחר יותר נסתלק בנו, נחמיה ביום הזה ואיו נדבון, הרבי מפורסוב השיב נשמתו לבוראו ביום הזה. הרבי מפורסוב ועידיה בפולין סיים הכנותיו ל"ציון ה"ארציים" של זקנו הקדוש, ובעידו מתיישב על כסאו בראש השולחן נשמתו ראשו והצטרף לפמליה של מעלה. אין סוף סיפורים נכתבו וסופרו על "היהודי הקדוש". זה שיסופר להלן יזדוע למתי מספר ומקורו במשמש בקודש של הרבי מפורסוב.

וכה סיפר האיש:

באחת מסימטאותיה של ירושלים ור צדיק נסתר, שהיה לו גילוי אליהו כל לילי־שבת לפני הקידוש. באחד מלילות השבת המתין הלמדו־זנוק במנהגו בדירתו הצנועה המסורקת לבואו של אליהו אך זה התמהמה. חיכה וחיכה ומשראה שהגר עולה עשה "קידוש" ודחה את האורחת, כדי לא לפגוע בשמחת השבת וקדושתה. בעוד הוא שותה "רוב כוס", נכנס אליהו הנביא ובירכו ב"שבת שלום". שאל היהודי את אליהו אורחו, מה תאחיו ומה פשעתי שמנעת ירגיל מביתי במנהג מדי ליל־שבת? השיב לו "התשבי": זכותך גדולה מאד ומצוה אני לפקוד את ביתך בכל ליל שבת. אבל, מה אעשה וישנו יהודי אחר, "היהודי הקדוש מפשיסחא" ביניהו. שבכל עת שהוא זקוק לי ובצדך לי, עוזב אני כל שליחות שבעולם ובא אצלו. והנה בליל שבת זו נקראתי אליו ואך נמרתי שליחותי באתי אליך ואין בידך לא חטא ולא עוון.

כאשר שבע הצדיק הנסתר את שמו של "היהודי הקדוש" ואת מעלתו, שבכל עת שיחפוץ, אליהו הנביא דופק על דלתו, אמר בלבו אצא לפשיסחא להתבשם מתורתו ולראות את זיו פניו.

במשך שבועות עשה דרכו לפשיסחא וכל טלטלות הדרך לא שברו את רוחו ולא דיכאו את נתיצותו לחזות בנועם פניו של האיש האלוקי, שכך העיד עליו אליהו הנביא בכבודו ובעצמו.

אתא לילה וגם בוקר ובאחד הימים כין "מנחה ל"מעריב" נעמד הירושלמי בתור יחד עם כל החסידים שבאו לזכות בברכתו של היהודי הקדוש. בטוח היה, כי "היהודי הקדוש" יבחין בו מיד, כי שותף הוא לסודי ויזכה מפיו לשפע תורה וברכה משולחן גבוה.

והנה הוא עומד כבר בפתח ל"יהודי הקדוש" ועיניים לעיניים נפגשו אך "היהודי הקדוש" אינו מגלה שום סימן של תמיהות מיוחדת כלפיו והלמד זניק תמה והזו הצדיק אשליהו הנביא התכוון אליו? ותחלש דעתו וקומתו שחו, שמא רבק בו ה' אבק דרכים, או שמא יצאתי את ירושלים ריתה לי המכשלה?

וככה עברו יומיים וביום ששי הוא נקרא אל רבי יעקב יצחק צוק"ל וזה כיברו כאחד מבני מרום, חיבקו וליטפו, רקר סביבו ולא יצוה אף לרגע את ידו. שאל אותו איש ירושלים: אני מה כבר מיום רביעי וכלל לא התייחסת אלי וכעת אתה נוהג בי כמי שמצא את בנו היחיד האוהב?

פיטו "היהודי הקדוש": מיד בשראיתיך נתמלא לבי שמחה עד אין קץ ואמרתי לעצמי שמחה שכואת אראיה היא שנשמור אותה לשבת קודש ולבן נזכרתי אותך לנגשך, אך יום ששי היום והשבת בפתח ומי ש"העיד והתרווה במקומו" בכל ימי השבוע על אחת כמה וכמה בשבת שיש לשוש ולשמוח לפניו...

ומה שריבוי השנים ביניהם על גלות השכינה וגלות ישראל, על שממות היכלו ועזקת אבני־ציון מירוד האדמו"ר מפורסוב זיע"א לספר...

ועל מה שלא שמענו מהאדמו"ר מפורסוב זצוק"ל, בא סיפורו של ר' "לוזר" ביין, מחסידי גור איש ירושלים למצות אותנו, בשבתי "היהודי הקדוש", מדברים ששמע במו אזניו מהאדמו"ר מגור, קדוש וטהור בעל "הבית ישראל" זצוק"ל:

"היהודי הקדוש" קיבל על עצמו שתי מצוות לקיים אותן בשלמות מופלגת. האחת, מצוות עשה: מצוות צדקה והשניה לא־תעשה: לא תגאך. ומתוך עיונו בדקדוקי מצוות הצדקה על כל ענפיה החליט לעשות מצוות צדקה גם עם המאבלים שאבל, כדי להעלות את הניצוצות הקדושים שכהם וכך אבל למעלה מכוחו ויכולתו, עד שלעיתים נזקק ממש לטיפול הרופאים, שאולי התקשו להבין מה לצדיק, שכונה בפי חידושי הר"ם "הילוי שבין הצדיקים", למצוות המזון שאכל בסעודתיו.

ומידת צדקותו המריאה עד שמי רום, גם בלאו שאימץ לו. פעם אחת מרוב רבקותו בהקדוש־ברוך־הוא, התעלף ונקשה היה לעוררו, ברצות הניצוץ לשוב למקורו. המתובבו בני הבית אובדי־עצות וכך גם מקורבי־תלמידיו, עד שנקלע למקום אחד התלמידים מבני העלייה והציע, היות ורבנו קיבל על עצמו להישמר מהלאו הזה של "לא תגאך" בשמירה יתירה ובדקדוק עילאי, הרי שאם יש בו במורנו ורבנו עדיין משהו מן החיות, הוא ישוב מיד לעצמו, אם יביאו לכאן אשה, שתהיה בממוד להדרו. וכך אמנם עשו. רק הובאה האשה לטווח ראיית "עין ב"היהודי הקדוש" נתעורר הוא מעלפונו וזינק ישר מהחלון החוצה, כדי שח"ו לא ידבק בו איזה חשש בו בני של חשש מהלאו הנורא הזה.

וזכותו תגן עלינו על כל בית־ישראל עם שאר צדיקי עולם.

□ □ □

ב. עולה מדי יום, בשעת בוקר מקודמת על האוטובוס הקושה דרכו מאות הערים בשדון אל רחוב דזנוסנסקי בבנ־ברק. משם הוא פונה רגלי לאחור התעשייה של בנ־ברק, שם הוא מועסק בשטיפת חדרי מדרגות ואולמות תעשייה מבוקר עד ערב.

כאשר הוא עולה על האוטובוס מתקפצים הנוסעים ומנסים למנוע ממנו לשבת לידם. זאת, בשל מראהו המוזנח, בגדיו המרופטים ותנועותיו המסגירות את מוגבלותו המסויימת. בבוקר הוא נושא שלים ריקים בידיו ובשובו בשעת ערב הביתה לביתו בשדון, חלק מן הסלים מלאים במזון לאכילה מיידית, שקנה באחד "הסופרים" בסמוך למקום עבודתו. "היידר" האוטובוס של שעת הערב מבקשים להרחיק מהם עוד יותר מאלה שבבוקר. שכן, בשעות הערב מתוסף ריח הזיעה הכבד למראהו החיצוני הרחוק.

ת.ב. הוא עיוור חסר משפחה ואכאור למרות מוגבלותו הממש"ית הוא נאבק בכבוד על קיומו לבל יהיה מעמסה על הציבור והשקפר הציבוריות. שנים רבות הוא עושה את המסלול היומי הזה מהשדרי למרכז התעשיות בבנ־ברק וחפור. ובשביל נוסעי האוטובוס, הלוך וחזור, הוא אלמוני, שעדיף לא להיתקל בו.

לפני מספר שבועות, בדרך מקרה, פרענחה והותו של ת.ב. בפני כמה מנוסעי האוטובוס עליידי אחד מהמתפללים עמו בכול ביהכ בבית הכנסת של בני עדתו.

ת.ב. העיוור והמובגל, אושפ פריסה לפרוסה מהכסח שנותר לו, לאחר קניית צרכיו החיוניים ביותר ובכסף המצטבר הוא רוכש את הספרים לספריית בית הכנסת. ובד מעבודת הפרך של האיש המסכן הזה, נרכשו כבר כל ספרי היסוד התורניים לספריית בית הכנסת ספרים שכל בית־כנסת מכובד היה מתברך בהם. המדפים הריקים אספו אליהם עד כה ספרים רבים ועוד היד נטויה.

□ □ □

ד. ג. הוא תושב אחת הערים בשרון, יהודי עשיר, בעל משפחה לתפארת שסעשה בלבוש ניכר והשכ. ר.ג. הוא סוחר נדל"ן מצליח, החזיר לביתו בכליהים במבוניתו המפוארת. בשעת ערב מאוחרת. ר.ג. מתפלל בבית הכנסת שבו מתפלל גם ת.ב. מאז עלה עם משפחתו מצרפת. בכל שבת ובכל חג סועד ת.ב. מיודענו מהקטע הקודם, על שולחנה של משפחת ר.ג. באילו היה חלק בלתי נפרד מבני המשפחה. צחרים, ערב ר'עוזרה שליישית". הילדים שמחים בבואו, וראש המשפחה וריעיתו אינם חושבים כלל שהם עושים משהו מיוחד או חריג. הכנסת אורחים בשהרתה בגדיו ומראהו של ת.ב. כשבת, אינם נופלים בורבה מאלה של יום חול.

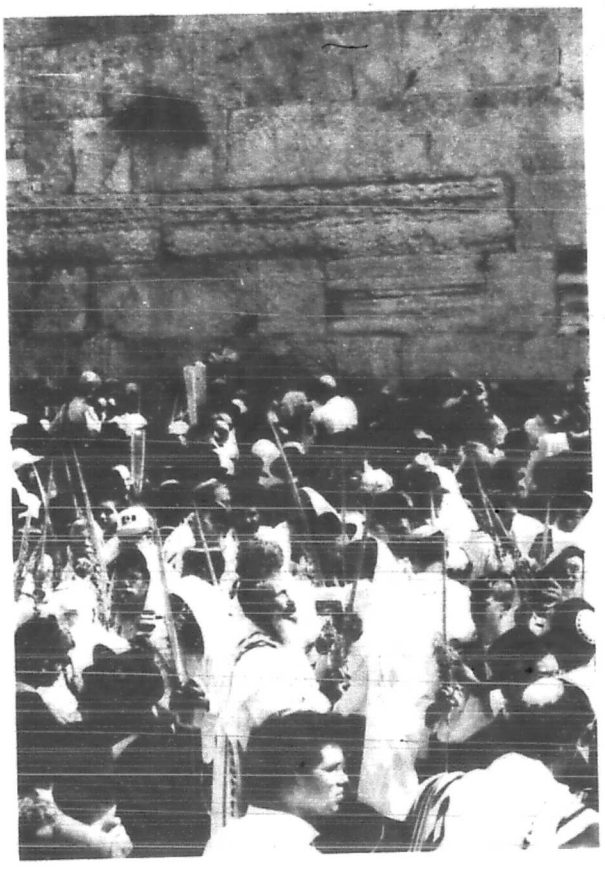
□ □ □

מ. נהל מוסדות "תומכי תמימים" של חב"ד, הרב אפרים וילף, פרסם באחרונה "קריאת הצלה" למוסדותיו בבמאונים המנויים של חב"ד. מוסדות לתפארת העומדים בפני סכנת קריסה, בגלל החלטתם הנחרצת שלא לרחות איש מלימוד תורה, גם אם אין בידי הוריו לממן את החזקתו. ופרוסה "פרוסה מצטרפת לחשבון גדול... לא מעט אנשים נענו לקריאתו ובניהם האלמוני, שאת מכתבו אני מפרסם כאן במלואו.

"ראיתי את בקשתכם בעניין הצלת מוסדות "תומכי תמימים". אמנם אין אני נמנה על המיידי חב"ד שלים"א (ואולי דק בחיצוניות אין אני נמנה) אבל, מכיון שהרבי הוא ראש בני ישראל כולם והרבי מסר את נפשו על כלל ישראל, ואתם חסידיו הולכים בדרכו ועושים אתם למעלה מכפי יכולתכם, החלטתי בעניין התרומה ללכת למעלה מכפי יכולתי לכבוד ה' יתברך ולכבוד הרבי ולכבוד כלל ישראל שליט"א. אמנם ידעתי שאין בסכום זה לכסות את הגירעון, אבל רציתי לחזק אתכם, להמשיך במלאכתכם הקדושה והנשגבה. ואעפ"י שהרבי עשה ואת ועושה ואת גם עתה בדרכיו שלו, לאפעים גם יהיד יכול קצת לחזק ולעזור (כמובן גם בכוחו של הרבי...) ובאמת שגם אין עיסקי טובה יותר מאשר לתת צדקה כפי שהרבי אכך כמה פעמים "ובחנוני נא בזאת", ובפרט ל"תומכי תמימים". וכן, מכיון שהרבי אברך ולא איש עסקים עשיר, והחיפך הוא הנכון ממש: וב"ה המשפחה גדולה (8 נפשות) כ"ר ואנו גרים בשכר דירה תודשי ואין באפשרותנו לקנות דירה מכמה סיבות וזהו כל כספי לעת עתה (ומי יודע אולי יתהפך הגלגל ואוכל להמנף יותר בע"ה) רק החלטתי שבסכום כזה לא משתלם וגם אין אפשרות לעשות שום עסק בסוח, על מנת קיבוע רווחים (בגוף ורוח) אמיתיים ובאמת בלי קשר לזה, הנני תורם את כספי זה בשמחה גדולה, ובפרט שבזכות זו תעמוד למהרי אבי לרפואה שלימה ולכל המצטרף בגוף ורוח. ורשלה לי כת"ר שאין אני חותם בשמי ולא מכיוון שאני רוצה לתרום בסתר, אלא רק מכיוון שישראל הם רחמנים בני רחמנים, אני חושש שמא תחזירו לי את הסכף ונכפי שקרה לי כבר בעבר."

אל המכתב צירף האלמוני את כל הסכומים בסך 24 אלף (!) ש"ח.

הושע נא למען אובעה "מינים" אלה הושע נא.

צילם: אפרים קילשטוק